

CYPERNFRÅGAN

Av GUNNAR UNGER

»CYPERN är minsann en ö / För den ligger i en sjö» kväder skalden och nog är det sant, men det är inte hela sanningen. Den sjö, i vilken Cypern ligger är nämligen sedan åtskillig tid tillbaka vad en annan, om möjligt ännu namnkunnigare bard kallat »a sea of troubles». Cypern-frågan är inte bara ett av de ömtåligaste spörsmålen i hela den komplicerade Mellersta Östern-problematiken, den är också den allt överskuggande faktorn i ett visst europeiskt lands yttre och även inre politik. Detta land är Grekland.

Man behöver inte ha vistats många dar på ort och ställe för att bli medveten om vad Cypern betyder för grekerna. Det är inte nödvändigt att ha upplevt den rysande förbittring, som spred sig genom hela Aten den dag engelsmännen exekverade den senaste dödsdomen över en cypriotisk motståndsmann — patriot enligt grekisk, terrorist enligt engelsk terminologi — en 19-årig yngling, vars enda brott lär ha bestått i innehavet av en oanvändbar automatpistol. Det är inte heller nödvändigt att ha bevittnat den kungliga välkomsthälsning, som bereddes hans salighet ärkebiskop Makarios vid dennes ankomst till

Grekland efter landsflykten på Seychellerna, då hela folket som sin nationalhjärte hyllade de grekiska patrioternas religiösa och politiska ledare.

Det räcker med att slå upp en grekisk tidning, där ens stapplande försök att inlära det grekiska alfabetet underlättas av att ordet Cypern är det kanske vanligaste geografiska egennamnet i rubrikerna. Ja, det räcker att slå sig i språk med en grek vilken som helst för att ämnet förr eller senare ofelbart skall komma på tal. Varhelst två eller tre greker är församlade diskuteras Cypern och de försummar inget tillfälle att ta upp frågan med resande främlingar. Inte ens på sin vallfart till Delfi kan man undgå att bli påmind om Cypern: vid själva Helikons fot har naturen fått låna sig åt en konstrikt utförd propagandaplansch för Cyperns återförening med Grekland. Och även i de vildaste bergstrakternas otillgängligaste byar lyser på husknutarna orden ENOSIS (union med Grekland) och EOKA (cypriotiska motståndsrörelsen) emot en.

Då den fåkunnige främlingen uttrycker sin förvåning över Cypern-frågans plötsliga aktualisering och naivt förklarar, att han inte förrän

hårom året fick klart för sig att det överhuvudtaget existerar en sådan fråga, möts han av en indignerad reaktion. Cypern, framhåller grekerna med skärpa, har varit grekiskt i mer än 3 000 år. Det koloniserades av greker från Arkadien omkring 1 400 år f. Kr. Under antiken lämnade det självständiga bidrag till den hellenska kulturen. Det var en av provinserna i det bysantinska kejsardömet och delade efter dettas sönderfall den övriga grekisk-talande världens öde att lyda under olika främmande herar. År 1191 erövrades ön av Richard Lejonhjärta, som emellertid sålde den till en frankisk dynasti. Mot slutet av 1400-talet övertogs ön av venetianarna, som i sin tur år 1571 nödgades avträda den till turkarna. Höga Porten regerade över Cypern till år 1878, då turkarna medgav engelsmännen att ockupera ön, som dock alltjämt proforma förblev under ottomansk överhöghet. Då Turkiet efter första världskrigets utbrott sällade sig till centralmakterna annekterades ön av engelsmännen, vilket turkarna godkände genom fördraget i Lausanne 1923. Två år senare proklamerades Cypern såsom brittisk kronkoloni och denna status har ön sedan dess bibehållit.

Det väsentliga i denna brokiga historia är emellertid ur grekisk synpunkt att trots alla invasioner och ockupationer befolkningens övervägande grekiska karaktär bibehållits intakt — av en befolk-

ning på drygt 500 000 invånare är mer än 80 % greker, inte fullt 18 % turkar och inte fullt 2 % armenier, judar etc. — och viljan till återförening med moderlandet har ständigt hållits levande. I likhet med sina landsmän på andra sidan havet gjorde de cypriotiska grekerna gång på gång uppror mot turkarna, framför allt år 1821, då det grekiska befrielsekriget inleddes, vilket föranledde blodiga repressalier från turkarnas sida: ärkebiskopen, biskoparna och övriga ledande greker på Cypern avrättades. När det egentliga Grekland vunnit sin självständighet, stegrades helt naturligt hoppet om återförening hos cypriotererna och det fick väl att märka, framhåller grekerna, ett klart uttryck då engelsmännen ockuperade ön. Ärkebiskop Sophronios, som då var Cyperns etnark, dvs. ledare för det cypriotiska nationalrådet, yttrade vid detta tillfälle: »Vi accepterar regimförändringen så till vida som vi sätter vår lit till att England vill hjälpa Cypern — på samma sätt som det hjälpt de joniska öarna — att återförenas med moderlandet, till vilket det har naturlig anknytning.»

Under den följande tiden visades från engelsk sida upprepade gånger sympati för tanken på enosis. Särskilt var detta fallet under första världskriget, då England direkt erbjöd Cypern åt Grekland mot att Grekland inträdde i kriget på ententens sida. Sedan Grekland något senare efterkommit Englands öns-

kan, glömdes erbjudandet bort. Besvikelsen häröver tog sig efterhand allt aggressivare uttryck och år 1931 utbröt våldsamma oroligheter på Cypern; regeringsbyggnaden i Nicosia — öns huvudstad — brändes ner, flera cyprioter dödades och hundratals fängslades. Som en följd härav upplöstes cyprioternas lagstiftande råd, motståndsrörelsens ledare förvisades och stränga undertryckningsåtgärder vidtogs från engelsk sida. — Grekerna hävdar med hänvisning till dessa data inte utan fog att de cypriotiska stamfrändernas strävan till återförening inte är något nymodigt påfund utan ett urgammalt önskemål, som alltsedan moderlandets frigörelse och särskilt sedan engelsmännens ockupation av Cypern ständigt varit aktuellt. Att Cypern-frågan trots detta förefaller den utomstående att ha fått en något abrupt aktualitet på de senaste åren, beror, som vid närmare eftertanke också säger sig självt, på de speciella förhållandena under och omedelbart efter andra världskriget. Engelsmän och greker stred sida vid sida — under särskilt dramatiska förhållanden på Kreta — mot axelmakternas trupper och när efter kriget Sovjet med vasallstater på Balkan gjorde vad det kunde för att dra in Grekland i den kommunistiska makt-sfären, var det i första hand tack vare Englands bistånd, som Grekland kunde bevaras åt den fria världen.

Det var under sådana omständig-

heter helt naturligt, ja självfallet att Cypern-frågan inte aktualiserades. Men den var därför inte glömd. När engelsmännen värvade soldater på Cypern för deltagande i kriget, skedde det under mottot: »För friheten och moder Grekland!» — en återklang av propagandan från första världskriget. Det är därför knappast ägnat att förvåna att grekerna på Cypern efter fientligheter-nas upphörande trodde att engelsmännen skulle vidta förberedelser för att möjliggöra en återförening. Detta föreföll så mycket mera sannolikt som engelsmännen på så många andra håll i världen började avveckla sina kolonier och åter-skänka vederbörande befolkningar deras självbestämmanderätt. Härav blev dock för Cyperns vidkommande ingenting.

Denna nya missräkning föranledde de grekiska cyprioterna att med åberopande av principen om självbestämmanderätt i Förenta Nationernas stadga hos den engelska kolonialförvaltningen begära att en folkomröstning om enosis skulle få hållas. Det var i december 1949. Resultatet blev ett bleklagt nej. Den grekiska kyrkan på Cypern anordnade då i egenskap av den grekiska nationalitetsgruppens ledare en folkomröstning i januari 1950, vilken utföll så att av 224 108 röstberättigade greker 215 108 eller 95,7 % uttalade sig till förmån för en union mellan Cypern och Grekland. Med stöd härav hänvände sig de grekiska cyprioterna upprepade

gångar under de närmast följande åren till Förenta Nationerna för att få sin självbestämmanderätt erkänd, men förgäves. I september 1953 förklarade ledaren för den grekiska FN-delegationen att Grekland ville stödja det cypriotiska önskemålet, men dessförinnan ville söka finna en vänskaplig lösning på Cypern-frågan genom direkta förhandlingar med England.

Alla grekiska ansträngningar i denna riktning var emellertid fruktlösa. Grekland begärde då, i augusti 1954, att på generalförsamlingens dagordning skulle upptas »tillämpning under FN:s auspicier av principen om folkens lika rättigheter och självbestämmanderätt på Cyperns befolkning». Församlingen beslöt i december samma år efter rekommendation av politiska utskottet att då det inte »för närvarande synes lämpligt att anta en resolution i Cypern-frågan» lämna det grekiska förslaget utan avseende. Denna motgång i förening med ett uttalande i underhuset av den biträdande engelske kolonialministern att Cypern hörde till de territorier, som aldrig skulle få bli självständiga, framkallade en utomordentlig bitterhet bland de grekiska cyprioterna. De bibragtes, inte oförklarligt, den uppfattningen att de på fredlig väg icke kunde vinna gehör för sina krav och att England i detta speciella fall icke ämnade tillämpa de principer, som annars var vägledande för dess kolonialpolitik och följaktligen icke

ämnade ge Cypern den frihet, som dock uprepade gånger ställts i utsikt. Den sinnesstämning, som härigenom uppkom, var desperationen nära och i anseende till det militära järngrepp, vari engelsmännen höll ön, kunde den bara få ett utlopp: terrordåd och guerillakrig. På våren 1955 började Eoka sin verksamhet under fältropet »Frihet eller döden!» och Cypern förvandlades till en permanent oroshärd.

I detta läge tog engelsmännen initiativet till en tremaktskonferens i London om Cypern-frågan, till vilken inbjöds Grekland och Turkiet, det senare landet som ett slags moralisk skyddsmakt för den turkiska minoriteten på ön, vilken sanningen att säga i varje fall inte tidigare visat något intresse för sitt moderland. Även Turkiets intresse för Cypern — som nu tog sig uttryck i hårdnackat, kategoriskt motstånd mot enosis — föreföll något nymornat. Den turkiska regeringen förklarade att turkarna på ön måste skyddas och att den icke kunde tolerera att Cypern, som låg så nära Turkiet, kom i grekisk hand. I betraktande av att de ganska talrika turkiska minoriteterna på grekiskt territorium aldrig beklagat sig över dålig behandling från grekernas sida och att turkarna utan protest funnit sig i att Tolvöarna och Rhodos, tidigare turkiska besittningar och i väl så påträngande grannskap till Turkiet som Cypern, tillerkänts Grekland, vilket land f.ö. genom Balkan-

alliansen ingått vapenbrödraskap med Turkiet, måste man säga att den turkiska argumenteringen inte gjorde något övertygande intryck.

Alltnog: konferensen hölls i slutet på augusti och början av september 1955, men rann ut i sanden, då Grekland förelades förslag, som icke ansågs förenliga med självbestämmandeprincipen. Under det förhandlingarna pågick, utbröt våldsamma antigrekiska demonstrationer i Konstantinopel och Smyrna. Inom loppet av några få timmar hade 70 kyrkor och tusentals bostäder och butiker inom de grekiska kolonierna rånats och bränts av den turkiska mobben. Det förtjänar att nämnas, att inga repressalier företogs mot de turkiska minoriteterna i Grekland.

Sedan tremaktskonferensen misslyckats, inlämnade Grekland en ny hemställan till FN om att Cypernfrågan skulle upptas på dagordningen. Denna hemställan avslogs av generalförsamlingen i slutet på september 1955. Den motivering, som låg till grund för avslaget, var att frågan tillsvidare inte borde diskuteras i förhoppning om att en gynnsammare atmosfär, som kunde möjliggöra en fredlig lösning, skulle komma till stånd. I all synnerhet Förenta Staterna, som dock utfäste sig att i fortsättningen aktivt intressera sig för Cypernfrågan, hävdade att diplomatiska förhandlingar under rådande omständigheter skulle ge bättre resultat än en offentlig diskussion.

När fältmarskalken Sir John Harding i början av oktober 1955 anlände till Cypern som nyutnämnd guvernör, var också hans första åtgärd att uppta direkta förhandlingar med den grekiske etnariken, ärkebiskop Makarios, en föga mer än 40-årig, högt begåvad och viljestark prelat, som både religiöst och politiskt framträdde som sina landsmäns obestridda ledare. Makarios framförde följande förslag:

1) Det cypriotiska folkets självbestämmanderätt skulle erkännas.

2) Sedan detta erkännande skett, skulle ärkebiskopen vara villig att samverka med engelska regeringen i fråga om att utarbeta och tillämpa en självstyrelseförfattning.

3) Tidpunkten för tillämpning av självbestämmanderätten skulle göras till föremål för överläggningar mellan engelska regeringen och cyprioternas valda representanter.

Dessa förslag förkastades av engelska regeringen. Förhandlingarna fortgick emellertid, men det enda medgivande engelsmännen ville göra var att i princip erkänna självbestämmanderätten. Makarios å sin sida krävde, att självbestämmanderätten skulle erkännas antingen omedelbart eller vid ett fixerat datum. Så sent som i februari 1956 förklarade sig Makarios dock villig att under en övergångsperiod medverka till en självstyrelseförfattning, som gav den engelske guvernören rätt att handlägga alla frågor rörande Cyperns försvar och yttre

förhållanden i avvaktan på att självbestämmandefrågan skulle avgöras. Det tycktes nu finnas gynnsamma förutsättningar för en uppgörelse i godo, så mycket mer som bägge parter uppenbarligen var intresserade av att åstadkomma en funktionsduglig kompromiss. Engelsmännen var dock — bl. a. av hänsyn till turkarna — obenägna att precisera sin ståndpunkt till självstyrelsens utformning och Makarios vågade uppenbarligen inte sträcka sig längre i fråga om medgivanden, utan att vara säker på stöd från Aten. En stötesten var dessutom att engelsmännen inte ville ge amnesti åt motståndsrörelsens medlemmar. På ömse håll fruktade man tydligen att lockas i en fälla: engelsmännen misstänkte Makarios för att spela under täcket med motståndsrörelsen; Makarios var orolig för att manövreras in i en återvändsgränd både beträffande självbestämmandeprincipens tillämpning och självstyrelsens utformning.

Just som man tyckte sig stå vid eller nästintill målet bröt också förhandlingarna plötsligt samman i en atmosfär av ömsesidigt missstroende. Denna förtroendekris övergick i öppen fientlighet, då Makarios när han i början av mars 1956 var på väg till flygfältet i Nicosia för att ta ett plan till Aten helt sonika enleverades av engelsmännen och förvisades till Seychellerna. Denna drastiska åtgärd uppfattades såväl av Cyperns som mo-

derlandets greker såsom en ren utmaning och under praktiskt taget ett år framåt rådde de facto inbördeskrig på Cypern och kallt krig mellan Grekland och England.

Det är frestande att spekulera över vad som skulle hänt, om Makarios verkligen fått tillfälle att flyga till Aten och där överlägga med grekiska regeringen på våren 1956. Välunderrättade och balanseerade grekiska iakttagare anser nämligen att en huvudanledning till att förhandlingarna bröt samman — vid sidan av engelsmännens intransigens — helt enkelt var bristande samförstånd och samordning mellan Makarios och grekiska regeringen. Enligt dessa bedömare är Makarios långt ifrån den lömske bandit med gudliga talesätt på läpparna och bomber i den svarta prästkappans veck, som man på sina håll velat göra honom till. Han skall, om man får tro dessa sagesmän, i stället vara en klok, ansvarsfull och moderat statsman, som uppriktigare och allvarligare än de flesta eftersträvat en fredlig och rimlig lösning av Cypern-frågan. Tvärtemot vad man allmänt föreställt sig skall han t. o. m. varit villig att gå längre i fråga om kompromisser med engelsmännen än regeringen i Aten. Ja, det uppges rent av att — som tidigare antytts — det var bristande stöd från regeringen i Aten, som omöjliggjorde för Makarios att driva förhandlingarna längre.

Vad skulle då ha dikterat Aten-

regeringens obenägenhet att precisera sin ståndpunkt för Makarios resp. ge honom sitt fulla moraliska stöd? Jo, säger ovan återopade observatörer: den grekiska oppositionens hänsynslösa utnyttjande av Cypern-frågan för rent inrikespolitiska syften, närmare bestämt för att komma regeringen till livs. I första hand den i detta sammanhang helt ansvarslösa oppositionspresen, men i andra hand också riksdagsoppositionen — från liberaler till kryptokommunister — som intagit medvetet ohållbara ståndpunkter i Cypern-frågan i hopp om att på så sätt kunna kompromettera regeringen. Genom att uppställa fordringar, som man har klart för sig ligger utom möjligheternas ram att få uppfyllda, har man velat få regeringen att framstå som defaitistisk, undanfallande, ja onationell. Intresset för att möjliggöra en vänskaplig lösning av Cypern-frågan har helt underordnats intresset av att om möjligt underblåsa de nationella lidelserna därhän att regeringen bringas på fall. Cypern-frågan skulle med andra ord ha degraderats till en bricka i grekernas inrikespolitiska spel.

Om — menar samma bedömare — den moderatkonserverativa koalitionsregeringen Karamanlis och alldeles speciellt dess mera smidige än starke utrikesminister Averoff visat karaktärsfasthet och kurage nog att motstå oppositionens påtryckningar och givit Makarios sitt fulla stöd i dennes förhandlingar

med engelsmännen skulle Cypern-frågan sannolikt för länge sedan varit löst. Dessa spekulationer har emellertid numera uteslutande akademiskt intresse och deras värde får hänskjutas till en framtida forsknings bedömande. Faktum var, som nämnts, att i och med Makarios' deportation till Seychellerna ett dödläge uppstod i Cypern-frågan, som skulle vara ett år framåt. På själva Cypern markerades det av bittra fejder mellan de grekiska partisanerna och engelska trupper. Atmosfären förbättrades inte av att Eoka t. o. m. lyckades anbringa en bomb under Sir John Hardings säng, låt vara att den aldrig kom sig för med att detonera innan den upptäcktes. Eokas våldshandlingar bemöttes av engelsmännen med skoningslösa repressalier; det torde knappast kunna förnekas att å omse sidor omänskliga grymheter begicks. Den engelska regeringen intog den hållningen att inga förhandlingar kunde återupptas, så länge inte allt motstånd upphört på Cypern; grekerna svarade med att citera Churchills ord: »Det är människors främsta rättighet att dö och döda för det land de lever i och att med utomordentlig hårdhet straffa de av sina landsmän, som värmt sina händer vid inkräktarnas härd.»

Ungefär ett år efter Makarios' deportation, i slutet på februari 1957, vädjade grekiska regeringen på nytt till FN att godkänna tillämpningen av självbestämmanderätten

på Cypern. Denna gång kröntes initiativet med ett visst mått av framgång. Det politiska utskottet föreslog en resolution, som den 26 februari godkändes av generalförsamlingen:

»Generalförsamlingen, som övervägt Cypern-frågan och tror att lösningen av detta problem kräver en atmosfär av fred och yttrandefrihet, uttrycker det allvarliga önskemålet att en fredlig, demokratisk och rättvis lösning i enlighet med principerna och målsättningarna i FN:s stadga skall uppnås och den förhoppningen att förhandlingar i detta syfte skall återupptas och fullföljas.»

Detta var en diplomatisk seger så till vida som engelsmännen nu inte längre kunde hävda att Cypern-frågan var en intern brittisk angelägenhet och en moralisk seger så till vida som FN:s auktoritet — sådan den nu är — kunde användas som påtryckning på England att finna en godtagbar lösning.

Resultatet lät heller inte länge vänta på sig. Redan en månad senare vidtog engelska regeringen den uppseendeväckande åtgärden att frige ärkebiskop Makarios — låt vara under förutsättning att han tillsvidare inte skulle få återvända till Cypern. Hur kontroversiellt detta steg i själva verket var, visas bäst av att Lord Salisbury, av många betraktad som den engelska konservativa regeringens grå eminens och starke man, tog det till förevändning för att avgå. — I och med Makarios' frigivning var första

förutsättningen för en fredlig lösning av Cypern-frågan förhanden och den omedelbara följderna blev en påtaglig avspänning inte bara mellan England och Grekland utan också på Cypern, där man enligt lokala meddelanden fick uppleva den överraskande synen att se Eoka-män dansa ringdans med engelska soldater. Frågan var nu bara vilken form lösningen skulle få. De uttalanden ärkebiskop Makarios gjorde vid och efter sin ankomst till Grekland tydde inte precis på att landsflykten på Seychellerna bidragit till att öka hans moderation och utsikterna till en snabb uppgörelse föreföll i varje fall mycket ovissa.

Under åtskilliga månader blev Cypern-frågan hängande i luften. Man fick nöja sig med att Eoka inställde alla stridshandlingar, att engelsmännen inställde sina repressalier och att läget på Cypern började normaliseras. Grekland har gjort en ny framstöt till FN i Cypern-frågan, som kommer att upptas till behandling vid nu pågående session. Sir John Harding — vars efterträdare f.ö. nyligen utsetts — har varit hemkallad till konferens med engelska regeringen och i underhuset har Cypern-frågan kort före parlamentets sommarferie för oräknat vilken gång i ordningen debatterats utan att några nya upplysningar framkommit. Men en sak av konkret innebörd har dock tilldragit sig som inger förhoppningar om att den segslitna frågan kan komma att lösas genom ett veritabelt Alex-

anders-hugg. Det var ett uttalande av den engelske försvarsministern Duncan Sandys, som redan genom sin attityd till de brittiska försvarsproblemen visat sig mäktig ett dristigt och fördomsfritt omdöme. Han yttrade vid sin återkomst från en inspektionsresa till Mellersta Östern i juni att han hoppades snart kunna tillkännage en förflyttning av den engelska militärbasen på Cypern inklusive det engelska Mellersta Östern-kommandot till något annat territorium, förslagsvis Kenya eller Aden.

Därmed skulle den gordiska knuten i verkligheten vara löst såsom ett närmare studium av den hittillsvarande brittiska ståndpunkten i Cypern-frågan ger vid handen. Ty vad är det noga taget, som kommit engelsmännen att genom sin vägran att medge självbestämmanderätt åt Cypern inte bara skapa permanent oro på Cypern och förvandla de förut så vänskapliga engelsk-grekiska förbindelserna i öppen fiendskap utan också lamslå Balkan-alliansen, försvaga Bagdad-pakten, underminera NATO-försvaret i Mellersta Östern och förminska det egna landets prestige som upplyst och framstegsvänlig kolonialmakt? Den officiella engelska ståndpunkten till Cypern-frågan brukar basera sig på följande argument.

Cypern har aldrig tillhört Grekland och är inte grekiskt. Kravet på Enosis är ett nymodigt påfund och en artificiell konstruktion. Cypern är nödvändigt som strategisk

bas för England inom ramen för västmakternas försvarssamverkan. Engelsmännen har ett moraliskt-politiskt ansvar för Cypern, nämligen att inte utsätta ön för den risk att falla i kommunisternas händer, som kunde bli en följd om den kom under grekiskt herravälde.

Sir Harold Nicolson som i likhet med den framstående författaren och Greklands-kännaren Sir Compton Mackenzie, den förutvarande guvernören över Cypern, Lord Winter och en rad andra auktoritativa brittiska bedömare tagit bestämt avstånd från sin regerings Cypern-politik, har förklarat att dessa argument »även om de knyts tätt tillsammans utgör en sorglig knippa; tagna var för sig knäcks de omedelbart.» Det är lätt att förstå detta uttalande. Att Cypern aldrig tillhört Grekland är lika oriktigt som att Enosis skulle vara en modern konstruktion, vilket framgår redan av den summariska återblick över Cyperns historia, som inleder denna artikel. Att Cypern inte är grekiskt är ju en ren lek med ord i betraktande av att över 80 % av befolkningen ju är grekisk. Framlidne Sir Ronald Storrs, som under en kritisk period av öns historia var dess guvernör, har i detta sammanhang yttrat: »Cyprioternas grekiska sinnelag är efter min mening oemotsägligt. Ingen vettig människa kan bestrida, att cyprioten är grek, talar grekiska, tänker och känner grekiskt.» Vad beträffar Cyperns nödvändighet som engelsk

militärbas är detta tal nu vederlagt genom Duncan Sandys' tillkännagivande. Men alldeles bortsett från detta är det att märka, att grekiska regeringen, som f. ö. aldrig begärt Enosis för cyprioternas räkning, endast självbestämmanderätt, uttryckligen förklarar att om Enosis skulle komma till stånd, engelsmännen alltfört skulle få bibehålla full militär dispositionsrätt över ön inom ramen för västmakternas för-svarssamverkan. Det militära argumentet är följaktligen allsidigt ohållbart. Vad slutligen beträffar det sista argumentet om faran för att ön skulle falla i kommunisternas händer, verkar det föga troligt att NATO om Grekland plötsligt bleve kommunistiskt, stillatigande skulle åse att en kommunistisk re-

gim installerades på Cypern, som militärt ligger helt inom den västliga maktsfären.

Även en iakttagare, som med största sympati följt den samtida engelska politikens utveckling, måste i likhet med så många av engelsmännen själva ställa sig frågande inför den officiella engelska hållningen till Cypern. Varför är det riktigt att bevilja friheten åt Indien, Burma, Ceylon, Ghana etc. men förvägra den åt Cypern? Så undrar Lord Winster och det är svårt att inte dela hans undran. Man får hoppas att Duncan Sandys' plan kan göra ett slut på denna undran och därmed på en av de olustigaste och mänskligt att döma onödiga konflikter, som stört samarbetet inom den fria världen.